

નવ્રશ ફરિયાદી હૈ, કિસકી શોરિ-એ-તહરીર કા
કાગાજી હૈ પૈરહન, હર પૈકર-એ-તસ્વીર કા

(આ) ચિત્ર કોના લખાણમાં વપરાયેલા અશિષ્ટ શબ્દોનું ફરિયાદી
(થયું) છે? (કારણ કે) દરેક ચિત્રના દેહનું વસ્ત્ર કાગળનું છે.

કાવ-એ-કાવ-એ-સરવ્ત જાનીહા-એ-તન્હાઈ, ન પૂછ
સુબ્હ કરના શામ કા, લાના હૈ જૂ-એ-શીર કા

(જેમાં) જીવ નીકળવો મુશ્કેલ હોય એવી એકલતા (કેવી હોય તે)
વિશે, ખોતરી ખોતરીને (મને) પૂછીશ નહીં. (એ તો) સાંજની સવાર
કરવા જેવું, (અથવા) દૂધની નહેર લાવવા જેવું છે.

જઝબ-એ-બેઝવતિયાર-એ-શૌક્ર દેસ્વા ચાહિએ
સીના-એ-સમશીર સે બાહર હૈ, દમ સમશીર કા

(પ્રેમિકાના) બેકાબૂ પ્રેમની અભિલાષાનો આવેશ જોવાલાયક છે.
(જાણે) તલવારની ધાર મ્યાનની બહાર (આવી ગઈ) છે.

આગહી દામ-એ-શનીદન, જિસ ક્રદર ચાહે બિછાયે
મુદ્દ‘આ ‘અન્કા’ હૈ અપને ‘આલમ-એ-તકરીર કા

બુદ્ધિ, ભલે ગમે તે રીતે શ્રવણજાળ બિછાવે,
(પરંતુ) મારા વક્તવ્યનો આશય ‘અન્કા’ (પક્ષી) જેવો છે.

બસકિ હૂં, ગાલિબ, અસીરી મેં મી આતશ જેર-એ-પા
મૂ-એ-આતશ દીદા, હૈ હલ્કા મેરી જંજીર કા

‘ગાલિબ’ (કહે છે), જોકે, હું કેદમાં પણ (જેના) પગ નીચે આગ બળતી હોય
એવો છું. મારી સાંકળની કડીઓ આગમાં બળી ગયેલા વાળ (જેવી) છે.

જરાહત તોહફા, અલ્માસ અર્મુગાં, દાગ-એ-જિગર હદિયા
મુબારકબાદ અસદ, ગમરવ્વાર-એ-જાન-એ-દર્દમંદ આયા

અસદ, (તને) અભિનંદન. જખમનો પુરસ્કાર, હીરાનો ઉપહાર
અને કાળજાના ડાઘની ભેટ લઈને,
દુઃખી જીવોનું દુઃખ ઉપાડી લેનારો આવ્યો (છે).

જુઝ કૈસ ઓર કોઈ ન આયા, બ રૂ-એ-કાર
સહરા, મગર, બ તંગિ-એ-ચશ્મ-એ-હુસૂદ થા

કૈસ (મજનૂ) સિવાય બીજું કોઈ (ત્યાં) આવ્યું નહીં.
કદાચ, (એ) રણ ઈર્ષ્યાળુની આંખો જેવું સંકુચિત હતું.

આશુપ્રત્તગી ને નવ્રશ-એ-સુવૈદા કિયા દુરુસ્ત
જાહિર હુઆ, કિ દાગ કા સરમાયા દૂદ થા

(મારી) વ્યાકુળતાએ હૃદય ઉપર કાળો ડાઘ બનાવી દીધો.
(તેથી) જાહેર થઈ ગયું કે ધુમાડો (એ જ) ડાઘની મૂડી હતો.

થા રવ્વાબમેં, રવ્યાલ કો તુઝ સે મુ‘આમલા
જબ આંરવ રુલ ગઈ, ન જિયાં થા ન સૂદ થા

સ્વપ્નમાં, તારી સાથે વિચારોની આપ-લે (થઈ) હતી.
(પરંતુ) જ્યારે આંખ ખૂલી ત્યારે ન (તો) નુકસાન હતું, ન (તો) નફો
હતો.

લેતા હૂં મક્તબ-એ-ગમ-એ-દિલ મેં સબક્ર હનોઝ
લેકિન યહી કિ, રપ્ત ગયા, ઓર બૂદ થા

દુઃખી હૃદયની પાઠશાળામાં હજી હું પાઠ શીખું છું,
પરંતુ (તે) એટલું જ કે- ‘રપ્ત’ એટલે ‘ગયું’ અને ‘બૂદ’ એટલે ‘હતું’.

ઢાંપા ક્રફન ને દાગ-એ-‘ઉયૂબ-એ-બરહનગી
મૈં, વર્ના હર લિબાસ મેં નંગ-એ-વુજૂદ થા

(મારા) કફને નગ્નતાના દોષરૂપી ડાઘને ઢાંકી દીધો.
નહીંતર, હું દરેક પહેરવેશમાં અસ્તિત્વની શરમરૂપ હતો.

તેશે બગૈર મર ન સકા કોહકન, અસદ
સરગશ્તા-એ-રુમાર-એ-રુસૂમ-ઓ-કુયૂદ થા

‘અસદ’ (કહે છે), કોદાળી વગર કોહકન (ફરહાદ) મરી શક્યો નહીં.
તે રીતરિવાજના બંધનના (નશાના) ખુમારથી ઉદ્ધિગ્ન હતો.

कहते हो, न देंगे हम, दिल अगर पड़ा पाया
दिल कहाँ, कि गुम कीजे, हमने मुद्दा पाया

(તમે) કહો છો કે, 'તમારું' હૃદય (અમને) ક્યાંક પડેલું મળ્યું
તો અમે પાછું નહીં આપીએ'. (તમારો) આશય અમે સમજ્યા છીએ.
(મારું) હૃદય (મારી પાસે) છે જ ક્યાં કે (તમે) ગુમ કરી શકો?

इश्क से तबीअत ने, ज़ीस्त का मज़ा पाया
दर्द की दवा पाई, दर्द-ए-बेदवा पाया

પ્રેમના કારણે મારા મનને જીવનનો આનંદ મળ્યો છે. (જિંદગીના)
દુઃખની દવા મળી છે (અને) ઇલાજ વગરનું દુઃખ મળ્યું છે.

दोस्तदार-ए-दुश्मन है, ए'तिमाद-ए-दिल मा'लूम
आह बेअसर देखी, नाला नारसा पाया

(મને) ખબર છે, હૃદય ઉપરનો (મારો) ભરોસો (મારા) દુશ્મન (=પ્રેમિકા)
નો મિત્ર (બની ગયો) છે. (એટલે) મારા નિશ્વાસની કોઈ અસર જોવા ન
મળી અને વિલાપ ત્યાં પહોંચી ન શક્યો.

सादगी-ओ-पुरकारी, बेखुदी-ओ-हुशियारी
हुस्र को तगाफुल में, जुरअत आज़मा पाया

(એનામાં) ભોળપણની સાથે ધૂર્તતા (અને) આત્મવિસ્મૃતિની સાથે
કુટિલતા છે. (મેં) પ્રેમિકાને (મારી) ઉપેક્ષા કરીને પરીક્ષા કરતી જોઈ છે.

गुंचा फिर लगा खिलने, आज हमने अपना दिल
खू किया हुआ देखा, गुम किया हुआ पाया

કળી ફરીથી ખીલવા લાગી છે. આજે અમે અમારા હૃદયનું
ખૂન થયેલું જોયું છે. (જે) ગુમ થયું હતું, (તે) મળી ગયું છે.

हाल-ए-दिल नहीं मा'लूम, लेकिन इस क़दर यानी
हम ने बारहा ढूँढा, तुम ने बारहा पाया

(અમારા) હૃદયની હાલતની (અમને) ખબર નથી, પરંતુ એવું છે કે
અમે (એને) વારંવાર શોધ્યું છે (અને) તમને (એ) વારંવાર મળ્યું છે.

शोर-ए-पंद-ए-नासेह ने ज़रूम पर नमक छिड़का
आप से कोई पूछे तुम ने क्या मज़ा पाया

ઉપદેશકની શિખામણની કડવાશે (મારા) જખમ ઉપર મીઠું ભભરાવ્યું
છે. કોઈ એમને પૂછો, (કે આમાં) તમને શી મજા આવી?

दिल मेरा, सोज़े-ए-निहाँ से, बेमहाबा जल गया
आतश-ए-खामोश की मनिंद गोया जल गया

મારું હૃદય (વિરહની) છૂપી બળતરાથી ખુલ્લેઆમ બળી ગયું.
ચુપચાપ બળતા અગ્નિની જેમ (એ) બળી ગયું.

दिल में, जौक-ए-वस्ल-ओ-याद-ए-यार तक, बाकी नहीं
आग इस घरमें लगी ऐसी कि जो था जल गया

(મારા) હૃદયમાં મિલનની ઇચ્છા અને પ્રેમિકાની યાદ સુધ્ધાં બચી નથી.
આ (હૃદયરૂપી) ઘરમાં એવી આગ લાગી કે જે કંઈ હતું તે બળી ગયું.

मैं अदम से भी परे हूँ, वर्ना गाफ़िल, बारहा
मेरी आह-ए-आतशी से, बाल-ए-'अन्का जल गया

(હવે) હું અસ્તિત્વહીનતા (=શૂન્યતા)ની પણ પેલે પાર છું.
નહીંતર, હે ગાફિલ, મારા અગ્નિમય નિશ્વાસથી
અનેક વાર 'અન્કા'ની પાંખો બળી ગઈ છે.

अर्ज़ कीजे, जौहर-ए-अंदेशा की गर्मी कहाँ
कुछ खयाल आया था वहशत का, कि सहरा जल गया

(મારી) કલ્પનાશક્તિની સૂક્ષ્મતાની ગરમીને ક્યાં વ્યક્ત કરું?
(મનમાં) પાગલપણનો જરાક વિચાર આવ્યો,
અને (એટલામાં) આખું જંગલ બળી ગયું.

दिल नहीं, तुझ को दिखाता वर्ना दागों की बहार
इस चरागाँ का करूँ क्या, कारफ़रमा जल गया

(મારું) હૃદય (રહ્યું) નથી, નહીંતર, તને (હૃદયના) ડાઘાનો વૈભવ
દેખાડત. (જ્યારે) સંચાલક (પોતે જ) બળી ગયો, (તો) આ દીપમાળાનું
(હું) શું કરું?

मैं हूँ और अफ़सुर्दगी की आरज़ू, गालिब, कि दिल
देखकर तर्ज़-ए-तपाक-ए-अहल-ए-दुनिया जल गया

'ગાલિબ' (કહે છે), (હવે) હું છું અને (મારી) ઉદાસીનતાની ઇચ્છા છે.
(કારણ કે), દુનિયાના લોકોની આદર-સત્કારની રીત જોઈને
(મારું) હૃદય બળી ગયું છે.

શૌક્ર હર રંગ, રક્તીબ-એ-સર-ઓ-સામાં નિકલા
ક્રૈસ તસ્વીર કે પર્દે મેં મી ડરિયાં નિકલા

પ્રેમની અભિલાષા દરેક સ્થિતિમાં જીવનજરૂરી સામાનની પ્રતિસ્પર્ધા
(હોય એવી) જોવા મળી. (એટલે તો) ચિત્રના આવરણ પાછળ
કૈસ (=મજનુ) નગ્ન જોવા મળ્યો.

જરૂમ ને દાદ ન દી તંગિ-એ-દિલ કી યારબ
તીર મી સીના-એ-બિસ્મિલ સે પરઅફ્રશાં નિકલા

હે ખુદા, (મારા હૃદયના) જખમે હૃદયની સંકુચિતતાની પ્રશંસા ન
કરી. (એટલે) ઘાયલની છાતીમાંથી તીર પણ પાંખો ફફડાવતું (બહાર)
નીકળ્યું.

બૂ-એ-ગુલ, નાલા-એ-દિલ, દૂદ-એ-ચરાગ-એ-મહફિલ
જો તેરી બજમ સે નિકલા, સો પરીશાં નિકલા

ફૂલોની સુગંધ, હૃદયનો વિલાપ અને દીવાનો ધુમાડો,
- જે કોઈ તારી મહેફિલમાંથી નીકળ્યું તે પરેશાન (થઈને) નીકળ્યું.

દિલ-એ-હસરતજદા થા માયદા-એ-લજ્જત-એ-દર્દ
કામ યારોં કા, બક્રદ્ર-એ-લબ-ઓ-દંદાં નિકલા

(મારું) નિરાશાભર્યું હૃદય, (જાણે) પીડાના સ્વાદિષ્ટ ભોજનનો થાળ હતું.
(પરંતુ) મિત્રોના પ્રયત્નો (તેમના) હોઠ અને દાંતને અનુરૂપ જોવા મળ્યા.

થી નૌઆમોજ-એ-ફના, હિમ્મત-એ-દુશ્વાર-પસંદ
સરવ્ત મુશ્કિલ હૈ, કિ યે કામ મી આસાં નિકલા

મુશ્કેલીને પસંદ કરનારી (મારી) હિંમત મૃત્યુની બાબતમાં શિખાઉ
(જેવી) હતી. (જોકે) ખૂબ મુશ્કેલ છે (છતાં) એ કામ પણ
(મારા માટે) સહેલું નીકળ્યું.

દિલ મેં ફિર ગિરિયે ને ઇક શોર ઉઠાયા, ગાલિબ
આહ જો ક્રતરા ન નિકલા થા, સો તૂફાં નિકલા

ગાલિબ (કહે છે), (મારા) વિલાપે, હૃદયમાં ફરી એક ચિત્કાર જગાડ્યો
છે. (હૃદયનો) નિશ્વાસ, જે બુંદરૂપે નીકળ્યો ન હતો, તે (હવે) પૂરરૂપે
(બહાર) નીકળ્યો છે.

ધમકી મેં મર ગયા, જો ન બાબ-એ-નવર્દ થા
ઇશ્ક-એ-નબર્દ પેશા, તલબગાર-એ-મર્દ થા

લડાઈને માટે (જે) લાયક ન હતો, તે ધમકીથી (જે) મરી ગયો.
(કારણ કે) લડાયક પ્રેમ (તો) શૂરવીરની અભિલાષા ધરાવતો હતો.

થા જિંદગી મેં મર્ગ કા સ્વટકા લગા હુઆ
ઉડને સે પેશ્તર મી મેરા રંગ જર્દ થા

જીવનમાં (મને) મૃત્યુનો ડર વળગી રહ્યો હતો.
મારો (ચહેરાનો) રંગ ઊડવા પહેલાં પણ પીળો (જે) હતો.

તાલીફ-એ-નુસ્વાહા-એ-વફા કર રહા થા મેં
મજમૂઆ-એ-સ્વાલ અમી ફર્દ ફર્દ થા

હું પ્રેમની વફાદારીના પુસ્તકનું સંપાદન કરી રહ્યો હતો,
(પરંતુ) વિચારોનું સંકલન હજી વેરવિખેર હતું.

દિલ તા જિગર કિ સાહિલ-એ-દરિયા-એ-સ્વૂં હૈ અબ
ઇસ રહગુજર મેં જલવા-એ-ગુલ આગે ગર્દ થા

હવે હૃદયથી કાળજા સુધી લોહીના સમુદ્રનો કિનારો છે.
પહેલાં આ રસ્તા ઉપર ફૂલોની શોભા (મારા માટે) ધૂળ (જેવી) હતી.

જાતી હૈ કોઈ કશમકશ અંદોહ-એ-ઇશ્ક કી
દિલ મી અગર ગયા, તો વહી દિલ કા દર્દ થા

પ્રેમના દુઃખની મુસીબત કદી જાય છે ખરી?
જો હૃદય પણ (પ્રેમમાં) જતું રહ્યું, તો એ જ હૃદયનું દુઃખ (બની ગયું)
હતું.

અહબાબ ચારા-સાજિ-એ-વહશત ન કર સકે
જિંદાં મેં મી સ્વાલ, બયાંબા નબર્દ થા

મિત્રો (મારા) પાગલપણાનો ઈલાજ ન કરી શક્યા.
કેદખાનામાં પણ મારા વિચારો જંગલે-જંગલે ભટકતા હતા.

યહ લાશ-એ-બેકફન, અસદ-એ-સ્વસ્તાજાં કી હૈ
હક્ર મગફિરત કરે, 'અજબ આજાદ મર્દ થા

આ કફન વગરની લાશ દુઃખી જીવ 'અસદ'ની છે.
ખુદા એને મુક્તિ આપે. (તે) ગજબનો આઝાદ મર્દ હતો.

શુમાર-એ-સુબ્હા મર્ગૂબ-એ-બુત-એ-મુશ્કિલ-પસંદ આયા
તમાશા-એ-બ યક કફ બુર્દન-એ-સદ દિલ પસંદ આયા

મુશ્કેલ કામ પસંદ કરનારી પ્રેમિકાને માળાના મણકા ગણવાનું (કામ)
પસંદ પડ્યું છે. (જાણે) એક મુઠ્ઠીમાં સો હૃદયોને બંધ કરી દેવાનો ખેલ
(તેને) પસંદ પડ્યો છે.)

બ ફૈઝ-એ-બેદિલી, નૌમીદિ-એ-જાવેદ આસાં હૈ
કશાઈશ કો હમારા ઉક્રદા-એ-મુશ્કિલ પસંદ આયા

ઉદાસીનતાના ઉપકારને કારણે શાશ્વત્ નિરાશા સરળ બની છે.
(ગાંઠ) ઉકેલવાની ક્રિયાને અમારી મુશ્કેલ ગાંઠ પસંદ પડી છે.

હવા-એ-સૈર-એ-ગુલ, આઈના-એ-બેમેહરિ-એ-ક્રાતિલ
કિ અંદાઝ-એ-બરૂવૂ ગલતીદન-એ-બિસ્મિલ પસંદ આયા

(બાગમાં) ફૂલોની સહેલ કરવાની ડોંશ (જાણે) કાતિલ (=પ્રેમિકા)ની
નિર્દયતાનો અરીસો છે. લોહીથી લથપથ થયેલા ઘાયલોના હાવભાવ તેને
પસંદ પડ્યાં છે.

દહમૈં નવ્રશ-એ-વફ્રા, વજહ-એ-તસલ્લી ન હુઆ
હૈ યે વો લફ્રઝ, કિ શર્મિદા-એ-માની ન હુઆ

વફાદારીનું ચિત્ર, દુનિયામાં, સંતોષ માટેનું કારણ બન્યું નથી.
આ (વફાદારી) એવો શબ્દ છે જે (કદી) તેના અર્થ માટે લજ્જિત થયો નથી.

સબ્જા-એ-સ્વત સે તેરા, કાકુલ-એ-સરકશ ન દબા
યે જમરૂદ મી હરીફ-એ-દમ-એ-અફરૂઈ ન હુઆ

ચહેરા ઉપરની રુવાંટીથી, તારા વાળની અભિમાની લટ દબાઈ નહીં.
આ પુખરાજ પણ ફૂંકડો મારતા સાપનો મુકાબલો કરનારો થયો નથી.

મૈને ચાહા થા કિ અંદોહ-એ-વફ્રા સે છૂટ્ટૂ
વો સિતમગર મેરે મરને પે મી રાઝી ન હુઆ

મેં ઇચ્છ્યું હતું કે પ્રેમની વફાદારીના દુઃખમાંથી છૂટી જાઉં.
(પરંતુ) તે અત્યાચારી (પ્રેમિકા) મારા મરવાથી પણ સંતુષ્ટ થઈ નથી.

દિલ ગુઝરગાહ-એ-સ્વયાલ-એ-મૈ-ઓ-સાગર હી સહી
ગર નફસ જાદા-એ-સરમંઝિલ-એ-તક્રવા ન હુઆ

જો મારો શ્વાસ સંયમના લક્ષ્ય સુધી જવાની પગદંડી ન બની શક્યો,
(તો કંઈ નહીં), મારું હૃદય, મદિરા અને પ્યાલાના વિચારને
પસાર થવાનો માર્ગ ભલે રહ્યો.

હૂં તેરે વાદા ન કરને મૈં મી રાઝી, કિ કમી
ગોશ મિન્નતકશ-એ-ગુલબાંગ-એ-તસલ્લી ન હુઆ

તું વચન ન આપે તો પણ હું સંતુષ્ટ છું. (કારણ કે) મારા કાન કદીયે
સંતોષના શુભ સમાચારના આભારી થયા નથી.

કિસ સે મહરૂમિ-એ-કિસ્મત કી શિકાયત કીજે
હમને ચાહા થા કિ મર જાયેં, સો વો મી ન હુઆ

અમારા દુર્ભાગ્યની ફરિયાદ કોની પાસે કરીએ?
અમે મરી જવાની ઇચ્છા રાખી હતી, પરંતુ એવું પણ થયું નહીં.

મર ગયા સદમા-એ-યક જુંબિશ-એ-લબ સે ગાલિબ
નાતવાની સે હરીફ-એ-દમ-એ-ઈસા ન હુઆ

(પ્રેમિકાના) હોઠના હાલવામાત્રથી લાગેલા આઘાતથી ગાલિબ મરી ગયો.
(મારી) અશક્તિના કારણે (પ્રેમિકા) ઈસુની ફૂંકનો મુકાબલો કરનારી
ન થઈ શકી.

सताइशगर है ज़ाहिद इस क्रदर, जिस बाग-ए-रिज़्वाँ का
वो इक गुलदस्ता है हम बेखुदों के ताक-ए-निसियाँ का

(ते) वेरागी, જે સ્વર્ગના બગીચાનો આટલો પ્રશંસક છે,
તે અમારા જેવા આત્મવિસ્મૃત લોકો માટે, વિસ્મૃતિના
ગોખલામાંનો (માત્ર) પુષ્પગુચ્છ છે.

बयाँ क्या कीजिये बेदाद-ए-काविशहा-ए-मिशगाँ का
कि हरइक क्रतरा-ए-खूँ दाना है तस्बीह-ए-मरजाँ का

(પ્રેમિકાની) પાંપણોના પલકારાના અત્યાચારનું શું વર્ણન કરીએ?
લોહીનું દરેક ટીપું પરવાળાની માળાનો મણકો (બની ગયું) છે.

न आई सतवत-ए-क्रातिल भी मानेअ, मेरे नालों को
लिया दाँतों में जो तिनका, हुआ रेशा नयसताँ का

કાતિલ (=પ્રેમિકા)નો દબદબો પણ મારા વિલાપને રોકી શક્યો નહીં.
(અમે) દાંતમાં જે તરણું લીધું હતું તે વાંસનું જંગલ બની ગયું.

दिखाऊँगा तमाशा, दी अगर फुर्सत ज़माने ने
मेरा हर दाग-ए-दिल, इक तुरबम है सर्व-ए-चरागाँ का
जो जमानाअे मने तक आपी, तो हुं (अेक) दश्य बत्तावीश. (कारण के)
મારા હૃદયનો દરેક ડાઘ દીવાઓથી ઝળહળતા સરુના વૃક્ષનું બીજ છે.

किया आईनाखाने का वो नक्शा, तेरे जल्वे ने
करे, जो परतव-ए-खुर्शीद, 'आलम शबनमिस्ताँ का

તારા સૌંદર્યપ્રદર્શને અરીસાઘરને એવું રૂપ આપ્યું છે,
જેવું (રૂપ) સૂર્યનો પ્રકાશ ઝાકળનાં ટીપાંથી ભરેલી જગ્યાને આપે છે.

मेरी ताँमीर में मुज़िमर, है इक सूरत खराबी की
हयूला बर्क-ए-खिरमन का, है खून-ए-गर्म देहकाँ का

મારા નિર્માણમાં જ (મારા) વિનાશનું એક રૂપ છુપાયું છે.
ખળા ઉપર પડતી વીજળીની મૂળ ધાતુ ખેડૂતનું ગરમ લોહી છે.

उगा है घर में हर सू सबज़ा, वीरानी तमाशा कर
मदार अब खोदने पर घास के है मेरे दरबाँ का

મારા ઘરમાં દરેક બાજુ ઘાસ ઊગ્યું છે, (એ) નિર્જનતા તો જો.
(હવે) આ ઘાસને ઉખાડી નાખવા માટે મારા દરવાનનો જ આશરો છે.

खमोशी में निहाँ खूँ-गश्ता लाखों आरजूएँ है
चरागा-ए-मुर्दा हूँ, मैं बेज़बाँ, गोर-ए-गरीबाँ का

જેનું ખૂન થયું છે એવી લાખો ઇચ્છાઓ (મારા) મૌનમાં છુપાઈ છે,
હું યાત્રીઓના કબ્રસ્તાનનો હોલવાયેલો દીવો છું, જે કશું બોલતો નથી.

हनोज़, इक परतव-ए-नक्श-ए-खयाल-ए-यार बाकी है
दिल-ए-अफ़सुर्दा, गोया, हुज़रा है यूसुफ़ के ज़िंदाँ का

પ્રેમિકાની કલ્પનાના ચિત્રનું (એક) કિરણ હજી (હૃદયમાં) બચ્યું છે.
(મારું) ખિન્ન થયેલું હૃદય (જાણે) યૂસુફના કારાગારની કોટડી છે.

बगल में ग़ैर की, आज आप सोते हैं कहीं, वर्ना
सबब क्या, ख्वाब में आकर तबस्सुमहा-ए-पिन्हाँ का

આજે (જરૂર) તું ક્યાંક મારા પ્રતિસ્પર્ધીની સોડમાં સૂઈ રહી છે.
નહીંતર, સ્વપ્નમાં આવીને મંદમંદ સ્મિત કરવાનું કારણ શું છે?

नहीं माँलूम, किस किस का लहू पानी हुआ होगा
क्रयामत है, सरश्क आलूदा होना तेरी मिशगाँ का
તારી પાંપણોનું (આમ) અશ્રુસભર થવું એ તો (જાણે) કયામત છે.
(તારા પ્રેમમાં) કોના કોના લોહીનું પાણી થયું હશે (તેની) ખબર નથી.

नज़र में है हमारी जादा-ए-राह-ए-फ़ना ग़ालिब
कि ये शीराज़ा है आलम के अज़्जा-ए-परीशाँ का
ગાલિબ (કહે છે), મૃત્યુના પંથે લઈ જતી પગદંડી અમારી નજરમાં છે.
(એ જ તો) દુનિયાના વિખરાયેલા ટુકડાઓને જોડવાનો દોરો છે.

न होगा यक बयाबाँ मांदगी से जौक कम मेरा
हबाब-ए-मौजा-ए-रफ्तार है नक्शा-ए-कदम मेरा

એક જંગલ (ખૂંદી વળવા) જેટલા થાકથી મારો રસ ઓછો નહીં થાય.
મારા પગલાં (તો) ગતિનાં મોજાં ઉપર તરતા પરપોટા (જેવા) છે.

मुहब्बत थी चमन से, लेकिन अब ये बेदिमारी है
कि मौज-ए-बू-ए-गुल से नाक में आता है दम मेरा

બગીચા ઉપર (મને) પ્રેમ હતો, પરંતુ હવે એવી નારાજી છે કે ફૂલોની
સુગંધની લહેરથી મારા નાકમાં દમ આવી જાય છે.

सरापा रेहन-ए-इश्क-ओ-नागुज़ीर-ए-उल्फत-ए-हस्ती
‘इबादत बर्क की करता हूँ और अफ़सोस हासिल का
(હું) પગથી માથા સુધી પ્રેમના હાથે ગીરવી છું, અને જીવનની આસક્તિ
(મારા માટે) અનિવાર્ય છે.
(હું) વીજળીની આરાધના કરું છું અને પાકને માટે અફસોસ કરું છું.

बक्र-ए-ज़र्फ है, साक्री, खुमार-ए-तश्वाकामी भी
जो तू दरिया-ए-मै है, तो मैं खमियाज़ा हूँ साहिल का

હે સાકી, નશો ઊતરી ગયા પછીની તરસ પણ
પાત્રના પ્રમાણમાં હોય છે.
જો તું મદિરાનો સમુદ્ર છે તો હું કિનારાનો અંગમરોડ છું.

महरम नहीं है तू ही नवाहा-ए-राज़ का
याँ वर्ना जो हिजाब है, पर्दा है साज़ का

તું જ (એ) રહસ્યમય સૂરોનો જાણકાર નથી.
નહીંતર, અહીં જે પડદો છે, (તે) વાદનો પડદો છે.

रंग-ए-शिकस्ता, सुब्ह-ए-बहार-ए-नज़ारा है
ये वक्रत है शिगुफ़्तन-ए-गुलहा-ए-नाज़ का

વસંતઋતુની સવારનું દૃશ્ય, રંગ ઊડી ગયો હોય એવું છે.
આ સમય, (પ્રેમિકાના) સૌંદર્યાભિમાનરૂપી ફૂલોને ખીલવાનો છે.

तू और सू-ए-गौर नज़रहा-ए-तेज़ तेज़
मैं और दुख तेरी मिशाहा-ए-दराज़ का

(જ્યારે) બીજાઓ તરફ (તારી) અત્યંત તીક્ષ્ણ નજરો (હોય છે),
(ત્યારે) મને તારી લાંબી પાંપણોનું દુઃખ (થાય છે.)

सर्फा है ज़ब्त-ए-आह में मेरा, वर्गना मैं
तो‘मा हूँ, एक ही नफ़स-ए-जाँ गुदाज़ का

નિશ્વાસને કાબૂમાં રાખવામાં મારો જ ક્ષયદો છે.
નહીંતર, હું તો પ્રાણદ્રાવક શ્વાસનો એક કોળિયો (માત્ર) છું.

है बस कि जोश-ए-बादा से, शीशे उछल रहे
हर गोशा-ए-बिसात, है सर शीशाबाज़ का
જોકે, શરાબના ઊભરાથી બાટલીઓ ઊછળી રહી છે. મહેફિલનો દરેક
ખૂણો બાટલીનો ખેલ દેખાડનારા જાદુગરનું માથું (લાગે) છે.

काविश का दिल करे है तकाज़ा, कि है हनोज़
नाखुन पे कर्ज़, इस गिरह-ए-नीमबाज़ का
(મારું) હૃદય (ગાંઠ ખોલવાની) કોશિશ કરવાની માગણી કરે છે,
કેમ કે, હજી (મારા) નખ ઉપર આ અધખૂલી ગાંઠનું ઋણ (બાકી) છે.

ताराज़-ए-काविश-ए-ग़म-ए-हिजराँ हुआ, असद
सीना, कि था दफ़ीना गुहरहा-ए-राज़ का

અસદ, વિરહના દુઃખની ચિંતાથી મારી છાતીમાં (જે)
રહસ્યનાં મોતીઓનું દાટેવું ધન હતું, તે લૂંટાઈ ગયું છે.

बज़्म-ए-शाहनशाह में अश्-आर का दफ़्तर खुला
रखियो यारब, ये दर-ए-गँजीना-ए-गौहर खुला

બાદશાહની મહેફિલમાં શે'રોના દફ્તર (=મુશાયરા)નું આયોજન થયું છે. હે ખુદા, મોતીઓના ખજાનાનો આ દરવાજો (આમ જ) ખુલ્લો રાખજે.

शब हुई, फिर अंजुम-ए-रख्शिंदा का मंज़र खुला
इस तकल्लुफ़ से, कि गोया बुतकदे का दर खुला

રાત થઈ, (અને) ફરીથી તેજસ્વી તારાઓનું દશ્ય એવા ઠાઠમાઠથી ખુલ્લું થયું, કે જાણે મંદિરનો દરવાજો ઊઘડ્યો હોય.

गरचे हूँ दीवाना, पर क्यों दोस्त का खाऊँ फ़रेब
आस्तीं में दश्रा पिन्हाँ हाथ में नशतर खुला
જોકે હું પાગલ છું, પણ દોસ્ત (રૂપી પ્રેમિકા)થી શા માટે ઠગાઉં?
(તેના) હાથમાં ખુલ્લી નાની છરી (નશતર) છે, (પણ) બાંધમાં
ખંજર (છપાવ્યું) છે.

गो न समझूँ उस की बातें, गो न पाऊँ उस का भेद
पर ये क्या कम है कि मुझ से वो परी पैकर खुला

જોકે હું એ (પ્રેમિકા)ની વાતો સમજતો નથી. (અને) તેનું રહસ્ય પામી શકતો નથી, પરંતુ (મારા માટે) એ કંઈ ઓછું નથી કે પરી જેવી સુંદર આકૃતિવાળી એ (પ્રેમિકા) મારી સાથે ખૂલીને વાત કરે છે.

है खयाल-ए-हुस्र मे, हुस्र-ए-‘अमल का-सा खयाल
खुल्द का इक दर है, मेरी गोर के अंदर, खुला

સૌંદર્યની કલ્પનામાં કાર્યની સુંદરતાના જેવી કલ્પના (હોય) છે.
(જાણે) સ્વર્ગનો એક દરવાજો મારી કબરની અંદર ખૂલી ગયો છે.

मुँह न खुलने पर, है वो ‘आलम, कि देखा ही नहीं
जुल्फ़ से बढ़कर, निक्काब उस शोख के मुँह पर खुला

ચહેરો ખુલ્લો ન હોવાથી, એવી હાલત છે કે (ચહેરાને) જોયો જ નથી.
(પરંતુ) તે ચંચલ પ્રેમિકાના ચહેરા ઉપરનો નકાબ (પરદો)
વાળની લટો કરતાં વધારે શોભતો હતો.

दर पे रहने को कहा और कह के कैसा फिर गया
जितने ‘अर्से में मेरा लिपटा हुआ बिस्तर खुला

(મને) એમના દરવાજામાં (પડી) રહેવા કહ્યું હતું, પરંતુ મારું વીંટાળેલું
બિછાનું ખૂલ્યું એટલા વખતમાં, (એ) કહીને કેવા ફરી ગયા.

क्यों अँधेरी है शब-ए-ग़म, है बलाओं का नुज़ूल
आज उधर ही को रहेगा दीदा-ए-अख्तर खुला

ક્યો અંધેરી હૈ શબ-એ-ગમ, હૈ બલાઓં કા નુજૂલ
આજ ઉધર હી કો રહેગા દીદા-એ-અખ્તર ખુલા
દુઃખની આ રાત શા માટે અંધકારમય છે? (કદાચ) વિપત્તિઓ
ઉપરથી નીચે ઊતરી રહી છે. આજે તારાઓની આંખો
એ તરફ જ ખુલ્લી રહેશે.

क्या रहूँ गुर्बत में खुश, जब हो हवादिस का ये हाल
नामा लाता है वतन से नामाबर, अक्सर खुला

ક્યા રહું ગુર્બત મેં ખુશ, જબ હો હવાદિસ કા યે હાલ
નામા લાતા હૈ વતન સે નામાબર, અક્સર ખુલા
જ્યારે દુર્ઘટનાઓની આ હાલત હોય (ત્યારે) પરદેશમાં કેવી રીતે
ખુશ રહી શકું? પત્રવાહક વતનથી (જે) પત્ર લાવે છે
તે ઘણુંખરું ખુલ્લું હોય છે.

उस की उम्मत में हूँ मैं, मेरे रहें क्यों काम बंद
वासते जिस शह के, गालिब, गुंबद-ए-बेदर खुला

ગાલિબ, જે બાદશાહ (=પયગંબર) માટે (આકાશનો) દરવાજા
વગરનો ગુંબજ ખૂલી ગયો હતો, હું એના પંથમાં છું.
(તો પછી) મારું કામ શા માટે અટકી પડે?

શબ, કિ બર્ક-એ-સોજ-એ-દિલ સે, જહરા-એ-અબ આબ થા
શોલા-એ-જવ્વાલા હર ઇક હલ્કા-એ-ગિરદાબ થા
રાત્રે, હૃદયના તાપની વીજળીથી વાદળનો પિત્તો (પીગળીને) પાણી થયો
હતો. દરેક ઘૂમરાતી અગ્નિજ્વાળા (જાણે) વમળનું (એક) વર્તુળ હતી.

વાँ કરમ કો, ‘ઉઝ-એ-બારિશ, થા ‘ઈનાંગીર-એ-રિરામ
ગિરિયે સા યાँ, પંબા-એ-બાલિશ કફ-એ-સૈલાબ થા
ત્યાં (પ્રેમિકાની) મંદ ગતિને રોકનારું વરસાદનું બહાનું કૃપારૂપે હતું.
અહીં રુદનના કારણે તકિયાનું ૩ (જાણે) પૂરનાં પાણીનું ફીણ
(બની ગયું) હતું.

વાँ, खुदआराई को, થા મોતી પિરોને કા રવ્યાલ
યાँ, हुजूम-ए-अश्क में, તાર-એ-નિગહ નાયાબ થા
ત્યાં (પ્રેમિકાને) પોતાનો શણગાર કરવા માટે માળામાં મોતી પરોવવાની
ચિંતા હતી. (જ્યારે) અહીં આંસુની રેલમછેલમાં નજરના દોરાનો
અભાવ હતો.

जल्वा-ए-गुल ने किया था, वाँ, चरागाँ आब-ए-जू
याँ, रवाँ मिशगान-ए-चश्म-ए-तर से खून-ए-नाब था
ત્યાં, ફૂલોની શોભાએ દીપમાલાનું ઝરણું બનાવ્યું હતું.
અહીં, ભીની થયેલી આંખની પાંપણોમાંથી નિર્મળ લોહી વહેતું હતું.

याँ, सर-ए-पुरशोर बेरव्वाबी से था दीवार जू
वाँ, वो फर्क-ए-नाज़ महव-ए-बालिश-ए-कमरव्वाब था
અહીં અનિદ્રાના કારણે ઉન્માદથી ભરેલું મસ્તક દીવાલની
તલાશમાં હતું. ત્યાં એ સુંદરી (પ્રેમિકા)નું મસ્તક
કિનખાબના તકિયામાં ખૂંપેલું હતું.

याँ, नफ़स करता था रौशन शम‘अ-ए-बज़्म-ए-बेरवुदी
जलवा-ए-गुल, वाँ, बिसात-ए-सोहबत-ए-अहबाब था
અહીં (મારા) બળબળતા શ્વાસ આત્મવિસ્મૃતિની મહેફિલની શમાને
પ્રજ્વલિત કરતા હતા. ત્યાં મિત્રોની મહેફિલની જાજમ ફૂલોથી શણગારી
હતી.

फ़र्श से ता अर्श, वाँ तूफ़ाँ था मौज-ए-रंग का
याँ ज़मीं से आसमाँ तक सोखतन का बाब था
ત્યાં જમીનથી આકાશ સુધી આનંદની લહેરોનું તોફાન હતું.
અહીં જમીનથી આકાશ સુધી (માત્ર) બળતરાની હાલત હતી.

नागहाँ, इस रंग से खूनाबा टपकाने लगा
दिल, कि जौक-ए-काविश-ए-नाखुन से लज्जतयाब था
ત્યાં (મારું) હૃદય, અચાનક એવી રીતે લોહીનાં આંસું ટપકાવવા લાગ્યું,
(જાણે) તે નખની (ખોતરવાની) કોશિશના સ્વાદની મજા લેનારું હતું.

नाला-ए-दिल में शब, अंदाज़-ए-असर नायाब था
था सिपंद-ए-बज़म-ए-वस्ल-ए-गैर, गो बेताब था

राते, (भारा) हृदयना विवापमां (तेनी) असर पडोये अेवी
(कोई) रीतनो अभाव હતો. જોકે તે (વિવાપ) વ્યાકુળ હતો, (છતાં)
પ્રતિસ્પર્ધાની મહેફિલમાં નજર ઉતારવા માટેની રાઈ (જેવો) હતો.

મક્કદમ-એ-સૈલાબ સે, દિલ ક્યા નિશાત આહંગ હૈ
સ્વાના-એ-‘આશિક્ર, મગર, સાજ-એ-સદા-એ-આબ થા

પૂરના આગમનના કારણે (પ્રેમીનું) હૃદય તો આનંદના સંગીતથી
ભર્યું છે, પરંતુ પ્રેમીનું ઘર (જાણે) જલતરંગ (જેવું) હતું.

નાજિશ-એ-અય્યામ-એ-સ્વાકિસ્તર નશીની, ક્યા કહૂં
પહલૂ-એ-અંદેશા, વક્ફ-એ-બિસ્તર-એ-સંજાબ થા

જમીન ઉપર બેસવાના (તે) જમાનાના અભિમાનનું શું કહું? ચિંતાનું
પડખું (જાણે) સંજાબની ખાલના (કોમળ) બિછાનાને સમર્પિત હતું.

कुछ न की, अपने जुनून-ए-नारसा ने, वर्ना याँ
ज़र्रा ज़र्रा, रूकश-ए-खुशीद-ए-‘आलम ताब था

અમારો (પ્રેમનો) અધકચરો ઉન્માદ કંઈ ન કરી શક્યો, નહીંતર, અહીં
(તો) પ્રત્યેક કણ, દુનિયાને ઉજાળનારા સૂર્યને શરમાવનારો હતો.

आज क्यों परवा नहीं, अपने असीरों की तुझे
कल तलक, तेरा भी दिल मेहर-ओ-वफ़ा का बाब था

કાલ સુધી (તો) તારું હૃદય પણ પ્રેમ અને વફાદારીનું દ્વાર હતું.
આજે શા માટે તને તારા કેદીઓની પરવા નથી?

याद कर वो दिन, कि हर इक हल्का तेरे दाम का
इंतिज़ार-ए-सैद में, इक दीदा-ए-बेस्वाब था

તે દિવસ યાદ કર, (જ્યારે) તારી જાળનો દરેક ફાંસો, શિકારની
પ્રતીક્ષામાં, (એક) નિદ્રાહીન આંખ (જેવો) હતો.

मैं ने रोका रात गालिब को, वर्गना देखते
उसके सैल-ए-गिरिया में, गर्दू कफ़-ए-सैलाब था

રાતે, મેં ગાલિબને રોકી લીધો, નહીંતર, (તમે) જોયું હોત કે એના
અશ્રુપાતથી આકાશ પૂરનાં ફીણવાળું (થયું) હોત.

एक एक कतरे का मुझे देना पड़ा हिसाब
खून-ए-जिगर, वदी‘अत-ए-मिशगान-ए-यार था

(લોહીના) એક એક ટીપાનો મારે હિસાબ આપવો પડ્યો, (કારણ કે)
હૃદયમાંથી નીકળેલું લોહી પ્રેમિકાની પાંપણોની થાપણ હતું.

अब मैं हूँ और मातम-ए-यक शहर-ए-आरजू
तोड़ा जो तू ने आईना, तिमसालदार था

હવે હું છું અને એક ઇચ્છાનગરી (નાશ થયા)નો શોક છે.
જે અરીસો તેં ફોડ્યો છે, (તે) ચિત્રોથી ભરપૂર (અરીસો) હતો.

गलियों में मेरी ना‘श को खेंचे फिरो, कि मैं
जाँ दादा-ए-हवा-ए-सर-ए-रहगुज़ार था

મારી લાશને ગલી-ગલીમાં રખડાવો.
કારણ કે, હું રસ્તે-રસ્તે ભટકવાની ઇચ્છાનો માર્યો હતો.

मौज-ए-सराब-ए-दस्त-ए-वफ़ा का न पूछ हाल
हर ज़र्रा मिस्ल-ए-जौहर-ए-तेग़ आबदार था

(પ્રેમની) વફાદારીના રણમાં (ઊઠતી) મૃગજળની લહેરની
હાલત ન પૂછો. (રણનો) દરેક કણ તલવારની ધાર ઉપરની
રેખાની જેમ ચમકદાર હતો.

कम जानते थे हम भी ग़म-ए-इश्क़ को, पर अब
देखा, तो कम हुए पे, ग़म-ए-रोज़गार था

અમે પણ પ્રેમના દુઃખને ઓછું સમજતા હતા. પરંતુ હવે જોવામાં આવ્યું
કે, ઓછું હોવા છતાં તે દુનિયાભરનું દુઃખ હતું.

बसकि दुश्वार है, हर काम का आसाँ होना
आदमी को भी मुयस्सर नहीं, इन्साँ होना
जोके, दरेक कामनुं सरण थई जवुं, (अरेअर) मुशकेल छे.
मनुष्यजातने माटे पाण मानव बनवुं (कई) सुखल नथी.

गिरिया चाहे है खराबी मेरे काशाने की
दर-ओ-दीवार से टपके है, बयाबाँ होना
(मारुं) रुदन मारा घरनी बरबादी छे छे. दरवाजा अने भीत
उपरथी (घर) जंगल (जेवुं) डोवानुं जण्णई रह्युं छे.

वाय दीवानगि-ए-शौक्र, कि हर दम मुझ को
आप जाना उधर, और आप ही हैराँ होना
अरेरे, आ अब्बिलाषानुं पागलपणुं (अेवुं) छे के दरेक वअते मारे जाते
अे (प्रेमिकाना घर) तरङ्ग जवानुं छे अने जाते ज अखंभित थवानुं छे.

जल्वा अजबसकि तक्राज़ा-ए-निगह करता है
जौहर-ए-आईना भी, चाहे है मिशगाँ होना
जोके, प्रेमिकानो सौंदर्यवैभव (तेनी उपर) नजर नाभवानी
मागण्णी करे छे. (अेटले) अरीसान्नी रेआओ पाण आंअनी
पांपण्णे थवा छे छे.

‘इशरत-ए-कल्लगह-ए-अहल-ए-तमन्ना मत पूछ
‘ईद-ए-नज़्ज़ारा है शमशीर का ‘उरियाँ होना
(कतल थवानी) छेछावाणाने वधस्थानमां थता आनंद विशे न पूछो.
(त्यां) तलवारनुं नग्न थवुं (अे तो) ईदनां (यंद्रनां) दर्शन जेवुं छे.

ले गये खाक में हम, दाग-ए-तमन्ना-ए-नशात
तू हो, और आप ब सद रंग गुलिस्ताँ होना
आनंदनी छेछाना डाघने अमे माटीमां (=कबरमां) लई गया.
तुं (अडीं) रहेजे (अने) स्वयं सेंकडो रंगोवाणां कूलोनो बाग थजे.

‘इशरत-ए-पारा-ए-दिल, ज़रब-ए-तमन्ना खाना
लज्जत-ए-रीश-ए-जिगर, गर्क-ए-नमकदाँ होना
हृदयना टुकडाओने, छेछाओना जभमने भावामां आनंद (आवे) छे.
(अने) हृदयना जभमनी लिज्जत, नमकदानमां डूबी जवामां छे.

की मेरे कल्ल के बा‘द, उस ने जफ़ा से तौबा
हाय, उस ज़ूद पशेमाँ का पशेमाँ होना
मारी कतल कर्या पछी तेरो (प्रेमिकाअे) अत्याचार माटे पश्चात्ताप कर्यो.
अरेरे, जलदी शरमाई जनारानुं (आम) शरमाई जवुं
(आश्चर्यजनक छे)

हैफ़, उस चार गिरह कपड़े की क्रिस्मत, गालिब
जिसकी क्रिस्मत में हो, आशिक़ का गरीबाँ होना
गालिब (कडे छे), अरेरे, ते नव छेयना कपडानुं भाग्य (तो जुओ),
जेना भाग्यमां प्रेमीना भभीसनो कांठलो थवानुं (आव्युं) डोय.

શબ, રુમાર-એ-શૌક-એ-સાક્રી, રસ્તરવેજ અંદાજા થા
તા મુહીત-એ-બાદા સૂરત રવાના-એ-રુમિયાજા થા
રાતે, સાક્રીની અભિલાષાના નશાનો ખુમાર (તો) કયામતનો નમૂનો
હતો. પ્યાલામાં, શરાબના માપની નિશાની સુધી (જાણે)
અંગમરોડની ચિત્રશાળા હતી.

યક ક્રદમ વહશત સે, દર્સ-એ-દપ્તર-એ-ઇમકાં રુલા
જાદા, અજ્ઞા-એ-દો 'આલમ દશત કા, શીરાજા થા
પાગલપણાના પહેલા જ ડગલાથી સંભાવનાના પુસ્તકનો પાઠ
ખૂલી ગયો. પગદંડી (જાણે) બે દુનિયારૂપી વનના ટુકડાઓ
(જોડવા) માટે સિલાઈનો દોરો હતો.

માને'અ-એ-વહશત રિરામીહા-એ-લૈલા, કૌન હૈ
રવાના-એ-મજનૂન-એ-સહરા ગર્દ, બે દરવાજા થા
લૈલાના વધી ગયેલા પાગલપણાને રોકનારું કોણ છે? જંગલમાં
રખડુની જેમ ભટકતા મજનૂનું ઘર (તો) દરવાજા વગરનું હતું.

પૂછ મત રુસવાઈ-એ-અંદાજ-એ-ઈસ્તિગના-એ-હુસ
દસ્ત મરહૂન-એ-હિના, રુસવાર રેહન-એ-ગાજા થા
સૌંદર્યના (=પ્રેમિકાના) બેપરવાઈભર્યા અંદાજના તિરસ્કાર વિશે
ન પૂછો. (કારણ કે) પ્રેમિકાના હાથ મેંદીના ઋણી (અને)
ગાલ પાઉડર પાસે ગીરવી હતા.

નાલા-એ-દિલ ને દિયે ઔરાક-એ-લસ્ત-એ-દિલ, બબાદ
યાદગાર-એ-નાલા, ઇક દીવાન-એ-બેશીરાજા થા
હૃદયના વિલાપે, (મારા) હૃદયના ટુકડાનાં પાનાં પવનને આપ્યાં,
(જે) વિલાપની યાદગીરીરૂપે એક વેરવિખેર ગઝલ સંગ્રહરૂપે હતાં.

દોસ્ત ગમરુવારી મેં મેરી, સ'ઈ ફરમાયેંગે ક્યા
જરુમ કે ભરને તલક, નારુવન ન બદ જાયેંગે ક્યા
(મારા) દોસ્તો, મારા પ્રત્યેની સહાનુભૂતિ માટે કેવો પ્રયત્ન કરશે?
(મારા) જખમ રુઝાઈ જાય ત્યાં સુધી શું નખ વધી નહીં જાય?

બેનિયાજી હદ સે ગુજરી, બંદા પરવર કબ તલક
હમ કહંગે હાલે-એ-દિલ, ઔર આપ ફરમાયેંગે ક્યા
(આપની) બેપરવાઈ હદ વટાવી ગઈ છે. હજૂર, અમે ક્યાં સુધી હૃદયની
હાલત વિશે કહેતા રહીશું, અને તમે કહેશો કે "શું (કહ્યું?)"

હજરત-એ-નાસેહ ગર આઈ, દીદા-ઓ-દિલ ફર્શ-એ-રાહ
કોઈ મુઝ કો યે તો સમઝા દો, કિ સમઝાયેંગે ક્યા
ઉપદેશક મહાશય જો (અહીં) આવે તો (મારાં) આંખો અને હૃદય
એમના રસ્તામાં પાથરી દઉં. (પરંતુ) કોઈ મને એ તો સમજાવો કે
(તેઓ) મને શું સમજાવશે?

આજ વાં તેગ-ઓ-કફન બાંધે હુએ જાતા હૂં મૈં
'ઉઝ મેરે કલ્લ કરને મેં વો અબ લાયેંગે ક્યા
આજે હું (પ્રેમિકાને) ત્યાં તલવાર અને કફન બાંધીને જાઉં છું.
મારી કતલ કરવા માટે તે હવે કયું બહાનું લઈ આવશે?

ગર કિયા નાસેહ ને હમ કો કૈદ, અચ્છા, યોં સહી
યે જુનૂન-એ-ઈશ્ક કે અંદાજ છુટ જાયેંગે ક્યા
જો ઉપદેશકે અમને કેદ કર્યા, તો ભલે, એ પણ ઠીક છે.
(પરંતુ) આ પ્રેમના ઉન્માદનો હાવભાવ શું છૂટી જશે?

રવાના જાદ-એ-જુલ્ફ હૈં, જંજીર સે ભાગેંગે ક્યોં
હૈં ગિરપ્તાર-એ-વફા, જિંદાં સે ઘબરાયેંગે ક્યા
(પ્રેમિકાની) લટોના ગુલામ છીએ, (પછી) સાંકળથી (અમે) શા માટે
(ડરીને) ભાગીએ? (અમે) પ્રેમની વફાદારીના બંધનમાં જકડાયેલા છીએ,
(તો) શું કેદખાનાથી ગભરાઈ જઈશું?

હૈ અબ ઇસ મા'મૂરે મેં ક્રેહત-એ-ગમ-એ-ઉલ્ફત, અસદ
હમ ને યે માના, કિ દિલ્લી મેં રહેં, સ્વાયેંગે ક્યા
અસદ, આ વસ્તીમાં હવે પ્રેમનાં દુઃખોનો દુકાળ પડ્યો છે.
અમને લાગ્યું હતું કે દિલ્હીમાં રહીએ, પણ (અહીં) શું ખાઈશું?